

UCHWAŁA NR III/21/2024
RADY GMINY ZBROSŁAWICE

z dnia 26 czerwca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Zbrosławice
na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.), Rada Gminy Zbrosławice uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Zbrosławice na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zbrosławice.

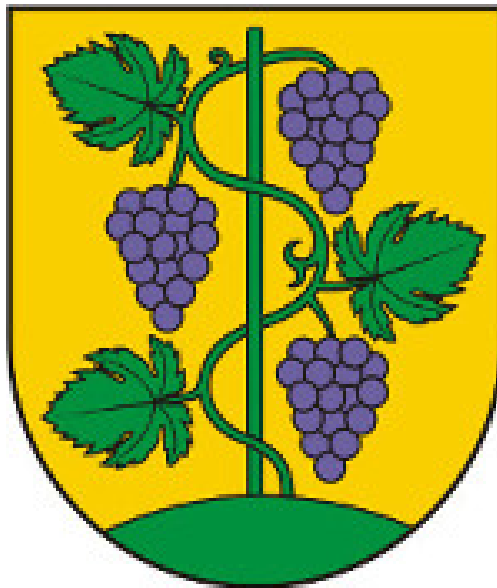
§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Zbrosławice

Zbigniew Szaszkowski

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Zbrostawice na lata 2024-2026



Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbrostawicach

Spis treści

Wstęp	1
Podstawa prawna	2
Zadania własne gminy	2
Diagnoza środowiska lokalnego	4
Rodzina w systemie pomocy społecznej	4
Praca socjalna	6
Asystent rodziny	6
Poradnictwo specjalistyczne	9
Zasoby Instytucjonalne Gminy Zbrosławice	9
Analiza SWOT	10
Adresaci działań i realizatorzy programu	12
Cele i kierunki działań w zakresie wspierania rodziny	13
Finansowanie Programu	14
Monitoring i ewaluacja	14
Podsumowanie Programu	15

Wstęp

Rodzina od zawsze stanowiła podstawową komórkę społeczną, na której opiera się społeczeństwo, w skład której wchodzi odpowiednio rodzice oraz dzieci. Rodzina jako grupa społeczna przekazuje wartości, dziedzictwo kulturowe, a przede wszystkim zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa. Dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje głównie stymulacji ze strony rodziny, miłości, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb. Rodzina jako naturalne środowisko wychowawcze oddziałuje na osobowość każdego człowieka najsilniej i najdłużej, w sposób świadomy lub nieświadomy kształtuje jego wizję społeczeństwa, wyznawane wartości, sposób późniejszego funkcjonowania oraz umiejętności personalne. Rodzina ma za zadanie pełnić określone funkcje, podstawowe z nich to funkcja opiekuńczo-zabezpieczająca, socjalizacyjna, ekonomiczna, wychowawcza, kulturalna. Ze względu na pełnienie tych funkcji można wyróżnić dwie kategorie rodzin: rodziny funkcjonalne i dysfunkcjonalne.

Do elementarnych przyczyn występowania współczesnych problemów w rodzinie można zaliczyć pogorszenie się sytuacji ekonomicznej, głównie w związku z bezrobociem oraz znacznym wzrostem kosztów utrzymania oraz życia. Wymienione elementy w dużej mierze wpływają destrukcyjnie na rozwój rodziny, a w konsekwencji na rozwój dzieci w rodzinie. Ponadto, można zaobserwować zwiększenie się liczby rodzin niepełnych, związków nieformalnych czy rodzin zrekonstruowanych, ale także wzrost liczby rozwodów. Z uwagi na powyższe współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami i coraz częściej ma to negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Lokalne samorządy odpowiadają za stworzenie oraz funkcjonowanie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Jest to niezwykle istotne i trudne zadanie, ponieważ działania na rzecz rodziny, to działania nie tylko na rzecz konkretnej grupy, ale i całej wspólnoty, a jak wiadomo wspierając rodzinę przyczyniamy się nie tylko do jej rozwoju, ale i wzmacniania więzi w całej społeczności. Rodzina jest społecznością powołaną do wzbudzania i rozwoju życia jednostkowego, jest podstawą życia społecznego z dwóch powodów:

- po pierwsze: dostarcza społeczeństwu nowych członków,
- po drugie: najpełniej kształtuje człowieka, przez co decyduje o jakości członków społeczeństwa.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) reguluje zakres, rodzaj i formę pomocy, jaką może uzyskać rodzina przeżywająca kryzys. Nakazuje też gminom opracowanie zwanego planu pomocy dla rodzin uwzględniającego specyfikę problemów danej Gminy, jej strukturę ekonomiczną i społeczną oraz zasoby jakimi dysponuje. Z tego powodu powstał Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 dla Gminy Zbrosławice. Zakłada on pomoc rodzinom, przeżywającym trudności poprzez podjęcie takich działań, które zaskutkują wzmocnieniem funkcji wychowawczo –opiekuńczej rodziców, pełnienia ról w systemie rodzinnym oraz zapewnieniem bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

Podstawa prawna

Podstawą prawną realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024–2026 dla Gminy Zbrosławice jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.).

Program będzie ponadto realizowany w szczególności w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 475 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 737)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1923)

Zadania własne gminy

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Gmina Zbrosławice realizuje zadania określone w art.

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za pomocą jednostki organizacyjnej tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbrosławicach.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 5) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust.3 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ;
- 6) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Dotychczas, Ustawa z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była jedynym podstawowym aktem prawnym, który definiował różnorodne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. Dnia 20 grudnia 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Uchwała Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. została uchwalona na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (dalej: Ustawa „Za życiem”). Wspomniane dokumenty zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2017 roku. Program „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w

szczegółności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomagania dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z nowymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin,

w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma również znacznie usprawnić dostęp doświadczeń zdrowotnych.

Diagnoza środowiska lokalnego

Rodzina w systemie pomocy społecznej

Rodzina jest środowiskiem wychowywania się dzieci i młodzieży, dlatego tak ważne jest zachowanie właściwych postaw i pełnienie przypisanych ról wszystkich jej członków. Zachowanie dobrych relacji w rodzinie, zwłaszcza w okresie nasilania się przemian gospodarczo –kulturowo –społecznych gwarantować może właściwe kształtowanie osobowości i świadomości młodych osób. Każda rodzina poddawana jest różnego rodzaju doświadczeniom, przeżyciom i problemom. Nie zawsze sytuacja, w jakiej znajdują się dane rodziny i posiadane przez nich zasoby są wystarczające do poradzenia sobie z napotykanymi trudnościami. W takich sytuacjach należy korzystać z wiedzy i doświadczenia osób profesjonalnie zajmujących się wspieraniem osób i całych rodzin w ich funkcjonowaniu.

Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy i wsparcia w latach 2019-2023

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2019	265	655
2020	243	562
2021	216	462
2022	206	454
2023	199	426

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023

Analizując powyższą tabelę można wysnuć wniosek, że następuje regularny spadek ilości osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2019 – 2023. Przyczyną tego stanu rzeczy to m.in. korzystanie ze świadczenia wychowawczego, niechęć do współpracy z sektorem pomocy społecznej, podejmowanie zatrudnienia bez umowy, czy też niewielka kwota wsparcia ze świadczeń z pomocy społecznej.

Pomoc udzielana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbrostawicach może mieć dwie formy: świadczenie pieniężne i świadczenie niepieniężne. Wśród powodów udzielania pomocy znajdują się m.in. ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, alkoholizm, narkomania, trudności w przystosowaniu się do życia w społeczeństwie po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenia losowe, klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Główny problem i liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2019-2023

Dominujące powody przyznawania pomocy	Liczba rodzin				
	2019	2020	2021	2022	2023
Ubóstwo	136	138	143	122	121
Bezrobocie	114	90	93	73	67
Niepełnosprawność	119	110	109	101	119
Długotrwała lub ciężka choroba	135	122	113	123	136
Potrzeba ochrony macierzyństwa	45	40	28	22	27
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	23	22	18	49	20
Alkoholizm	19	20	19	15	13
Bezdomność	7	11	11	12	14

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023

Jak wykazano powyżej, głównym problemem zgłaszanym przez osoby korzystające z pomocy jest ubóstwo i bezrobocie, następnie niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba. Należy pamiętać, że wskazane powyżej problemy nie występują pojedynczo w rodzinach.

Najczęściej dysfunkcje rodziny występują w formie łączonej, np. bezrobocie z alkoholizmem i/lub przemocą w rodzinie, albo niepełnosprawność z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego itp. Poważnym problemem jest długotrwała lub ciężka choroba. Każdego roku obserwuje się wzrost udzielanej pomocy z tego tytułu.

Istotnym aspektem jest również kwestia bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Jedną z form wsparcia rodziny z dziećmi przeżywającej tego typu problemy jest pomoc asystenta rodziny. Jego działania ukierunkowane są przede wszystkim na poprawę funkcjonowania rodziny pod kątem wypełniania ról opiekuńczych, wychowawczych w stosunku do dzieci. Co istotne praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną przy ścisłej współpracy z pracownikiem socjalnym. Warto zaznaczyć, iż wskazane powyżej problemy są jak już wspomniano problemami wiodącymi. Istnieją jeszcze inne problemy, z powodu których mieszkańcy są zmuszeni skorzystać z pomocy Ośrodka, zostały one również wzięte pod uwagę podczas analizy sytuacji mieszkańców Gminy Zbrosławice.

Praca socjalna

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest:

1. z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
2. ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód, co poszerza katalog osób i rodzin, które mogą z niej skorzystać.

Asystent rodziny

Pomimo stale rosnącego niżu demograficznego, na przestrzeni lat zauważana jest potrzeba wspierania rodzin w wypełnianiu jej podstawowych funkcji. Chodzi tutaj o pomoc instytucjonalną, skierowaną do rodziców, których z różnorodnych powodów zabiegi są niewystarczające. Mogą do nich należeć: skupienie się rodziców na pracy zawodowej, występujące coraz częściej zjawisko zachodzenia w ciążę kobiet w dojrzałym wieku, gdzie dochodzi do dylematów opiekuńczych, ponieważ dojrzałe wiekowo matki mają jednocześnie

starzejących się, chorujących i niepełnosprawnych rodziców, którym także trzeba zapewnić pomoc. Zdarzają się też rodziny, które zaniedbują swoje dzieci, nie znając prawidłowego wzorca wychowawczego, przyjmując najczęściej styl wychowawczy, jakiego sami doświadczyli.

W celu poprawy sytuacji wychowawczej rodzin mających problemy w tym zakresie, zostało powołane do życia stanowisko asystenta rodziny. Do zadań asystenta rodziny według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należą:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 11a) udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem, o których mowa w art. 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.);
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;

13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923);

14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;

15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;

16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;

17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;

18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny

19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Podmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 18 i 19, udzielają asystentowi rodziny odpowiedniej pomocy w wykonywaniu czynności zawodowych.

Plan pracy z rodziną, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Asystent rodziny pracuje bezpośrednio w miejscu zamieszkania klienta lub w miejscu przez niego wskazanym, przyczyniając się do poprawy sytuacji problemowej w zakresie socjalnym, psychologicznym, wychowawczym. Dzięki takiej współpracy, klient może zwiększyć swoją aktywność społeczną, być lepiej zmotywowanym do podejmowania działań zawodowych oraz wszystkich innych prowadzących do poprawy sytuacji życiowej własnej oraz jego rodziny.

Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz ilość osób objętych pracą socjalną.

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	39	38	33	31	19
Praca socjalna	232	193	143	120	77

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023

Zdarzają się jednak sytuacje, w których z jakiegoś powodu rodzina nie poprawia swojej sytuacji życiowej, pomimo wielu starań i zabiegów, funkcja opiekuńczo –wychowawcza jest przez nich wypełniana w niedostateczny sposób. W takiej sytuacji konieczne jest zabezpieczenie dziecka w pieczy zastępczej. Według wspomnianej ustawy, gmina, z której pochodzi dziecko, ponosi część odpłatności za jego pobyt zewnętrznym formach pieczy zastępczej.

W obecnych czasach zauważalna staje się zmiana modelu rodziny, powoli zanikają rodziny wielopokoleniowe, utrzymujące ze sobą codzienny kontakt. Zmienia się także podział ról pełnionych przez poszczególnych członków rodzin ze względu na płeć. Zauważalna też staje się zwiększona ilość rozwodów w rodzinach. Te czynniki wpływają na zmianę obrazu dzisiejszej rodziny, co może mieć negatywne skutki w postaci trudności w opiece i wychowaniu dzieci.

Poradnictwo specjalistyczne

Temat poradnictwa specjalistycznego został określony w art. 46 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.):

„1.Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

2.Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw.

3. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.

4.Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną. ”

Bezpłatne poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców Gminy Zbrosławice od lat organizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbrosławicach . Porady psychologiczne odbywają się cztery razy w miesiącu w każdą środę, w przypadkach wymagających pilnej pomocy psychologicznej o możliwości wsparcia decyduje Dyrektor GOPS. Od 2017 roku w Gminie Zbrosławice jest organizowana przez Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach nieodpłatna pomoc prawna dla mieszkańców Gminy.

Zasoby Instytucjonalne Gminy Zbrosławice

Zasoby instytucjonalne Gminy Zbrosławice, to instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą rodziny, należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbrosławicach,
- Komisariat Policji w Zbrosławicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowo – wychowawcze,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- kuratorzy sądowi,
- kościoły

Analiza SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych stron działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Analiza SWOT pozwoli określić mocne i słabe strony Gminy Zbrosławice w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Tym samym daje większą możliwość udzielenia odpowiedniej pomocy rodzinom.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

- Mocne strony (wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.
- Słabe strony (wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.
- Szanse (zewnętrzne czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

- Zagrożenia (zewnętrzne czynniki negatywne) to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Stałe diagnozowanie sytuacji mieszkańców Gminy Zbrosławice • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych • Instytucje wspierające dzieci oraz rodzinę (GOPS, kuratorzy, Policja, Sąd, służba zdrowia, jednostki oświatowe, świetlice szkolne) • Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych • Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe • Prowadzenie programów opiekuńczo –wychowawczych dla dzieci i młodzieży • Profesjonalizacja kadry pracowniczej poszczególnych instytucji działających na rzecz rodzin • Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin (Caritas)	• Niewystarczająca oferta wspierająca dla rodziców z małymi dziećmi, • Brak lokalnego ośrodka wsparcia dla osób przeżywających kryzys, dotkniętych przemocą domową, brak schronienia w sytuacjach interwencyjnych, • Niewielki zakres oferty pomocowej dla osób zależnych, • Brak organizacji pozarządowych zajmujących się sprawami polityki społecznej • Niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców • Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej • Istnienie szarej sfery zatrudnienia • Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela • Brak w środowisku „animatorów kultury”- osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież • Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów • Brak sieci wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i chorych psychicznie (DDPŚ, mieszkania chronione)
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Budowanie partnerstw wewnątrz	• Bierna postawa osób nisko

gminy i poza nią, • Poprawienie przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami gminy, • Wprowadzanie programów oświatowych i projektów profilaktycznych, • Pojawienie się tendencji społecznej do zdrowego stylu życia, • Możliwość wnioskowania o dodatkowe źródła finansowania prowadzonych działań, • Wzrost świadomości i zaangażowania lokalnej społeczności w działania na rzecz dziecka i rodziny • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych i realizacji rządowych programów • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym	wykształconych i bezrobotnych, • Postawa roszczeniowa klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbrosławicach • Uzależnienie finansowe od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbrosławicach • Niechęć do podejmowania wspólnych inicjatyw społecznych, • Emigracja zarobkowa • Zanik więzi i tradycji rodzinnych • Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym • Wzrost kosztów utrzymania rodzin • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc • Uzależnienie członków rodziny m. in. od alkoholu, środków odurzających, Internetu
--	---

Adresaci działań i realizatorzy programu

1) Rodziny, w tym:

- niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo,
- żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem,
- dotknięte przemocą,
- z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności

2) Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,

Odbiorcami Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2024-2026 są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Zbrosławice. Szczególną opieką otaczane są rodziny, w których występuje kryzys, problemy opiekuńczo –wychowawcze, uzależnienia, przemoc, długotrwałe bezrobocie, gdyż właśnie one pod wpływem przeżywanych kłopotów i napięć są narażone na zaburzenia więzi rodzinnych, a stąd już bardzo blisko do rozpadu rodziny.

Po drugiej stronie tego programu są jego realizatorzy, a zatem osoby i reprezentowane przez nie instytucje, które działają na rzecz poprawy sytuacji życiowej osób i rodzin. Celem pracy tych osób jest utrzymanie dobrych relacji w rodzinie, z którą współpracują, poprawa funkcjonowania rodzin, by nie doszło do konieczności zabezpieczenia dziecka w pieczy zastępczej. Jeżeli natomiast taka sytuacja się wydarzy, pracownicy instytucji czynią starania i podejmują kroki prowadzące do zmiany postaw poszczególnych członków rodziny, by umożliwić powrót dziecka do domu rodzinnego. Niniejszy Program realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbrostawicach we współpracy z innymi instytucjami i podmiotami działającymi na terenie Gminy Zbrostawice. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

Cele i kierunki działań w zakresie wspierania rodziny

Celem głównym niniejszego Programu jest:

Udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom z terenu Gminy Zbrostawice w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych.

Realizacja zaplanowanych działań oraz przewidzianych form pomocy rodzinom z terenu Gminy Zbrostawice uzależniona jest przede wszystkim od sytuacji, w której znajduje się dana rodzina. Nieodzownym elementem służącym diagnozie będzie wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbrostawicach. Wszystkie działania mają zapobiec dysfunkcjom w rodzinie, minimalizować negatywne skutki sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczynić się do poprawy funkcjonowaniu rodzin. Program powinien również przyczynić się do zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

Cel główny realizowany będzie przez szereg celów szczegółowych, których określenie pozwoli wytyczyć kierunki działań:

- Diagnoza rodzin zamieszkujących Gminę Zbrostawice oraz zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb socjalno –bytowych;
- Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności;
- Organizacja i prowadzenie programów opiekuńczo –wychowawczych dla dzieci i młodzieży;
- Poszerzenie świadomości mieszkańców w zakresie oferty pomocowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbrostawicach;
- Stopniowe zmniejszanie zakresu dysfunkcji w rodzinach;
- Wspieranie rodzin przeżywających kryzys.

Do realizacji wyżej wyszczególnionych celów, przewiduje się następujące formy działania:

- Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny;
- Zachęcanie rodzin do wzięcia udziału w projektach oraz szkoleniach mających na celu zmotywowanie do podjęcia pracy oraz zmiany dotychczasowej sytuacji bytowej;
- Motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji;
- Edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach;
- Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, finansowych, bytowych;
- Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną oraz wsparcie asystenta rodziny;
- Prowadzenie kampanii promujących instytucję rodziny oraz prawidłowe funkcjonowanie rodziny w społeczeństwie;
- Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo;
- Dążenie do reintegracji rodzin.

Program zakłada realizację także innych ważnych zadań, które mogą się pojawić wraz ze zmieniającą się sytuacją społeczno –kulturowo –gospodarczą kraju, województwa i gminy.

Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Zbrosławice na lata 2024-2026 będą środki budżetu gminy Zbrosławice, środki z budżetu państwa, Unii Europejskiej, funduszy zewnętrznych oraz innych źródeł finansowania.

Monitoring i ewaluacja

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena jego realizacji. Wskazane działania będą miały za zadanie ocenę skuteczności Programu, co pozwoli na bieżące podejmowanie ewentualnych działań korygujących. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń Programu. Wójt Gminy Zbrosławice przedkłada sprawozdanie

z przebiegu realizacji Radzie Gminy do końca marca każdego roku. Sprawozdanie będzie obejmowało między innymi dane z zakresu celów szczegółowych niniejszego Programu.

Podsumowanie Programu

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Natomiast, zasadniczym celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Osiągnięcie tego wyzwania uzależnione jest więc od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., gminy mają obowiązek opracować i realizować trzyletnie programy wspierania rodziny. Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Zbrosławice na lata 2024- 2026 jest wsparcie rodzin zagrożonych problemami i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Realizacja programu zwiększa możliwości rozwojowe rodziny i jej zdolności do przewyższania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, instytucji i innych podmiotów zajmujących się rodziną. Obowiązek ustawowy, jak również konieczność wspierania rodzin zagrożonych problemami, bądź nieradzących sobie z pełnieniem funkcji rodzicielskich uzasadnia celowość przyjęcia uchwały.